

Govern d'Andorra

DE L'EXCEPCIONALITAT A LA NORMALITAT: ANDORRA EN POSITIU

CONFERÈNCIA AL CERCLE FINANCER DE LA SOCIETAT ECONÒMICA BARCELONESA D'AMICS DEL PAÍS

Barcelona, dilluns 3 de maig del 2010

Senyores i senyors,

Agraeixo al Cercle Financer, i als amics Isidre Fainé i Miquel Roca, que m'hagin fet l'honor de convidar-me a intervenir davant d'aquest auditori.

Aquesta intervenció s'esdevé en un moment extraordinari per al meu país. Un moment especial per al sector financer i el conjunt de l'economia d'Andorra. Estem encarant una seriosa i profunda reforma de normes i situacions que, fins fa ben poc, havien caracteritzat el perfil del meu país.

Un perfil que partia d'excepcionalitats i, sovint –deixin-m'ho dir així–, ens abocava a la caricatura.

I.- PER QUÈ PARLEM D'EXCEPCIONALITAT?

El títol que he donat a aquesta intervenció està inspirat en l'estudi que Michel Camdessus –governador honorari del Banc de França i antic director del Fons Monetari Internacional– va fer l'any 2005 per encàrrec del Govern andorrà.

Michel Camdessus ens hi aconsellava de passar de les excepcions a l'exemplaritat. I ens deia, el cito:

“Andorra té tot l'interès a palesar la seva determinació de progressar ràpidament cap al dret comú internacional en matèria financera. Aquesta decisió seria la més assenyada en aquest moment en què les commocions experimentades per l'economia internacional fan que avui, aquelles especificitats financers que fins fa poc havien contribuït a l'atractiu d'Andorra, es girin ara cada cop més contra ella.”

Ens deia això, el 15 de desembre del 2005.

Dissortadament, els seus bons i assenyats consells no van ser escoltats i Andorra haurà hagut d'esperar quatre anys i l'alternança en el govern, dels liberals als socialdemòcrates, per posar fil a l'agulla i encarar la sortida de l'excepcionalitat per avançar vers la normalitat en les seves relacions amb l'entorn europeu.

Govern d'Andorra

Quatre anys perduts en tergiversacions i excuses i que ens van posar, el mes de febrer de l'any passat, a un pas d'una greu crisi constitucional, quan el president de la República francesa i també cap de l'Estat d'Andorra ens va advertir que hauria de revisar el seu paper institucional si no fugíem de l'excepcionalitat per entrar en la normalitat.

Quan vam arribar al govern, el dia 5 de juny del 2009, l'agenda institucional ens plantejava així la urgent necessitat d'avançar cap a la transparència de l'activitat financera.

Per això, en el meu discurs del debat d'investidura, el 28 de maig del 2009, ja anunciava que el Govern tindria com a prioritat absoluta poder disposar, al final d'estiu, d'una llei que autoritzés l'aixecament parcial "...del secret bancari en cas d'intercanvi d'informacions fiscals".

L'OCDE, el Fons Monetari Internacional, la Unió Europea i els nostres dos veïns, França i Espanya, volien i defensaven, en aquells moments, un nou sistema financer internacional sòlid, transparent i ètic.

A més, aquest objectiu havia estat recordat el 22 de febrer a Berlín, seguint la línia traçada pel president de la República Francesa, Nicolas Sarkozy, el dia 5 de febrer. Un objectiu que passava, i cito, per "... eradicar els paradisos fiscals."

El 25 de febrer del 2009, el "Grup d'Alt Nivell sobre la supervisió financera a la Unió Europea", presidit per Jacques de Larosière, havia publicat a Brussel·les un informe sobre la crisi financera internacional que li havia estat encarregat per la Comissió Europea. L'informe deia que "... la comunitat internacional ha de fer front als països... que no cooperin en l'intercanvi d'informació".

També feia referència a la possibilitat d'aplicar mesures com "...prohibir a les entitats financeres... realitzar transaccions amb entitats establertes en aquelles jurisdiccions".

Un altre toc d'atenció que no podíem ignorar ni menystenir.

En la mateixa línia, la resolució final de la reunió de Londres del G-20, el 2 d'abril del 2009, era molt dura. Cito textualment:

"Estem d'acord en actuar contra les administracions que no cooperin, inclosos els paradisos fiscals. Estem disposats a aplicar sancions per protegir les nostres finances públiques i els nostres sistemes financers. L'era del secret bancari queda darrere nostre."

No es podia dir més clar.

Govern d'Andorra

A Andorra no se li retreia que fóssim poc curosos en la lluita contra el blanqueig i el finançament del terrorisme. A Europa sabien i saben que això Andorra ho fa, i que ho fa correctament.

La qüestió era una altra: es feia greuge a Andorra de no facilitar informació quan la contrapart –generalment l'Administració tributària espanyola o l'Administració tributària francesa– volia conèixer l'eventual titularitat d'un compte bancari d'algunes persones no residents sobre les quals pesava la sospita de comissió d'un delicte fiscal.

El problema, doncs, no era tècnic sinó estratègic i polític.

I les solucions proposades –i també les actituds– no podien suposar un menyscapte de l'economia real i de les empreses, especialment del sector financer.

La qüestió fonamental per aconseguir una bona col·laboració financera amb Europa havia de ser, doncs, l'intercanvi d'informació a nivell administratiu. I aquesta ha estat la qüestió que hem estat encarant els darrers deu mesos.

Una qüestió que també esdevé essencial per al futur de la inversió estrangera a Andorra: els operadors francesos, espanyols, els empresaris europeus en general, quan valorin els pros i els contres de fer empresa a Andorra ho han de fer sobre unes bases clares i avantatjoses. Amb seguretat jurídica i gaudint d'un diferencial fiscal que sigui homologable, en el sentit de permetre l'establiment de convenis per impedir la doble imposició.

Avui, la prioritat del sector financer andorrà –al qual hem de reconèixer equilibri i sentit de la responsabilitat–, és mantenir tant el seu embrancament europeu com la relació adequada amb el sistema de compensació interbancari internacional.

I això significa donar respostes als requeriments d'informació sobre determinats clients que ens puguin trametre els ministeris de Finances dels països veïns.

Precisament per això l'actuació del nostre govern en els darrers mesos ha estat orientada a complir els compromisos amb l'OCDE.

El Consell General –el nostre Parlament– va adoptar, el 7 de setembre del 2009, una llei que autoritza l'intercanvi d'informació fiscal prèvia petició.

Una petició que no pot ser genèrica sinó que ha de ser concreta –sobre una persona sotmesa a inspecció tributària– i concretada; és a dir, que reuneixi un seguit de requisits i condicions. Entre les quals, la prohibició de qualsevulla retroactivitat.

Govern d'Andorra

A l'empara d'aquesta llei, el nostre Govern ha negociat i signat, entre el mes de setembre del 2009 i el passat mes de febrer, disset acords bilaterals d'intercanvi d'informació fiscal prèvia sol·licitud.

Hem signat, així, acords amb França, Portugal i Espanya. Són, en paraules del secretari general de l'OCDE, Angel Gurría, "acords de qualitat" perquè es tracta de tres Estats amb els quals tenim una relació econòmica i financera important.

També hem signat amb altres països de la Unió Europea com Àustria, Bèlgica, Països Baixos, Dinamarca, Suècia i Finlàndia. Ho hem fet igualment amb

Noruega, Islàndia, Liechtenstein, San Marino, Mònaco, Argentina, les Illes Féroè i Groenlàndia.

I, a dia d'avui, tenim obertes negociacions amb Alemanya, Austràlia, els Estats Units i la Gran Bretanya.

A) L'ABAST DELS ACORDS

Tots els acords s'han negociat i signat adoptant els principis per a l'intercanvi d'informació en matèria tributària continguts al model de conveni fiscal redactat per l'OCDE i de manera essencial s'han inspirat –com també ho fa la nostra llei de 7 de setembre del 2009– dels principis que estableix l'article 26 d'aquell model de conveni, en el seu text de 17 de juliol del 2008.

En els acords es defineixen els impostos objecte d'intercanvi d'informació.

Les sol·licituds d'informació s'han de formular de la forma més detallada possible i han d'incloure entre altres coses:

- a) la identitat de la persona que és objecte d'un control o d'una investigació;
- b) la finalitat tributària per la qual se sol·licita la informació.

Això vol dir que no s'admeten les anomenades "expedicions de pesca" ni tampoc les demandes genèriques de llistes de persones.

Els acords també estableixen la possibilitat de denegar una sol·licitud. Així:

1. No s'obliga a proporcionar informació que reveli secrets de caire comercial, empresarial, industrial o professional, ni de procediments comercials.
2. No s'obliga a obtenir o proporcionar informació que pugui revelar comunicacions confidencials entre un client i un advocat o qualsevol altre representant legal reconegut, quan aquestes comunicacions:

Govern d'Andorra

- a) es produeixin amb l'objectiu de rebre o prestar assessorament jurídic, o
- b) es produeixin amb l'objectiu de ser emprades en un procediment jurídic en curs o previst.

3. Andorra també pot denegar una sol·licitud d'informació quan el fet de revelar-la pugui ser contrari a l'ordre públic.

Aquesta és una brevíssima síntesi del contingut de l'Acord entre el Principat d'Andorra i el Regne d'Espanya que vaig signar a Madrid, el passat 14 de gener, amb la vicepresidenta segona del Govern i ministra d'Economia i Hisenda, Elena Salgado.

Un acord especialment important per a nosaltres, no solament pel veïnatge i la força de la nostra relació històrica amb Espanya, sinó també pel fet que, a partir del moment en el qual l'acord sigui efectiu –podem raonablement situar-ho al mes de gener del 2011– el Principat d'Andorra deixarà de ser considerat com un dels territoris a què remet l'apartat 1 de la Disposició addicional primera de la Llei 36/2006 de mesures per a la prevenció del frau fiscal, del 29 de novembre del 2006

B) FORA DE LA LLISTA

El dia 25 de febrer, després de la signatura dels set darrers acords, i havent arribat així a la xifra total de disset signatures bilaterals, l'OCDE va treure Andorra de la llista grisa elaborada en el G-20 de Londres.

Alhora, ens va situar a la llista blanca, en la qual figuren els Estats que han procedit a complir substancialment els compromisos internacionals en la matèria.

Ara, una vegada hàgim fet la reforma tributària, que es troba en període de discussió parlamentària, i, per tant, tinguem impostos directes –sobre el benefici de les societats, sobre la renda dels no residents i sobre la renda de les activitats econòmiques–, començarem la negociació per signar els convenis que hauran d'impedir la doble imposició.

Anem enllestit el que no era gens fàcil a primera vista: aquest intercanvi d'informació, psicològicament complex d'assimilar dins d'Andorra, perquè és un canvi de paradigma en la manera de funcionar del país. Sortim de l'excepcionalitat i ens acostem a la normalitat.

II.- PER QUÈ PARLEM DE NORMALITAT?

Hem anat avançant per un camí que ens porta no pas a una assimilació forçada ni a la uniformització sinó a una relació de lleialtat i bon veïnatge.

Govern d'Andorra

Seguint el consells de Michel Camdessus, Andorra s'està dotant de normes i regles clares, que donen confiança als agents econòmics, i vol avançar cap a una legislació que incentivi la inversió estrangera positiva, en el sentit de ser una aportació a l'economia productiva, en contraposició a l'economia especulativa.

Fa pocs dies, el passat 22 d'abril, el Consell General ha procedit a la ratificació parlamentària dels primers acords d'intercanvi d'informació fiscal amb demanda prèvia que el Govern havia signat amb Àustria, els Països Baixos, Mònaco, Liechtenstein i San Marino.

Hem avançat molt en un any!

Hem enfocat la feina des d'un país que es vol normal i que vol que les relacions amb l'exterior siguin normals, fet que li ha comportat –i ho dic sense petulància– una substancial millora en els relacions amb les institucions europees i els països veïns.

La signatura d'aquests disset acords d'intercanvi d'informació fiscal ens ha permès abandonar la llista de l'OCDE de països no cooperants en matèria fiscal, fet històric que ens ha obert el camí –com els deia– cap a les posteriors negociacions per establir convenis que evitin la doble imposició.

I aquesta segona etapa en el camí vers la normalitat és una condició necessària per aconseguir que els professionals i les empreses andorranes

puguin operar des d'Andorra cap a l'exterior, exportant béns i serveis sense patir recàrregues fiscals.

Espanya, Portugal i França són tres escenaris prioritaris per a nosaltres, on volem, on ens convé, treballar.

Per això, estem treballant –Govern i grups parlamentaris– en les bases d'una reforma tributària no traumàtica, que permeti l'assignació de recursos amb prioritats d'interès general i que doni garanties a Europa i al món que desitgem relacionar-nos de forma transparent i homologable, mitjançant acords per evitar la doble imposició.

Ens caldrà, encara, però –insisteixo–, enllestir la nostra reforma fiscal interna. Aleshores, els emprenedors d'Europa –el nostre escenari empresarial i comercial més immediat, i, per tant, més lògic– es podran plantejar la possibilitat d'invertir a Andorra en un entorn jurídic estable. Inversió que reactivarà positivament l'economia.

Treballem, doncs, en una doble direcció cap a la normalitat. Ho fem per donar confiança als agents econòmics andorrans, als empresaris i als treballadors i, en paral·lel, als països que ens envolten i que són l'escenari d'actuacions comercials futures.

Govern d'Andorra

Voldria també recordar aquí, en aquest Cercle Financer que acull “La Caixa” – una entitat que ha acompanyat durant molts anys l’evolució de l’economia andorrana– que el tercer pilar de la nostra economia, amb el comerç i el turisme, és el sector bancari, que sempre hem defensat i que estic convençut que amb aquestes reformes estem reforçant en la seva credibilitat internacional.

I ho fem obrint-li, a més, la possibilitat d’acudir als mercats financers europeus en condicions d’igualtat.

Fixin-se en l’abast i la rapidesa del canvi –des de les excepcions cap a la normalitat– que, avui, 3 de maig del 2010, hi ha dues entitats bancàries andorranes que estan preparant la seva entrada en el mercat bancari espanyol mitjançant l’adquisició d’entitats ja instal·lades a la Península i alhora una tercera entitat bancària andorrana es planteja adquirir una entitat catalana.

Tot plegat és, per a nosaltres –i ho dic sense estridència–, una veritable revolució.

Des d’aquesta perspectiva, la relació estratègica amb la Unió Europea esdevé fonamental per reactivar l’economia andorrana. Per això, el nostre Govern planteja un nou acord amb Europa a l’empara de l’article 7 bis del Tractat de Lisboa (que correspon a l’article 8 de la nova numeració del Tractat de la Unió Europea).

Em permeto citar-lo ara, en la seva versió original en castellà:

“Artículo 7 bis

1. La Unión desarrollará con los países vecinos relaciones preferentes, con el objetivo de establecer un espacio de prosperidad y de buena vecindad basado en los valores de la Unión y caracterizado por unas relaciones estrechas y pacíficas fundadas en la cooperación.

2. A efectos del apartado 1, la Unión podrá celebrar acuerdos específicos con dichos países. Estos acuerdos podrán incluir derechos y obligaciones recíprocos, así como la posibilidad de realizar acciones en común. Su aplicación será objeto de una concertación periódica.”

Aquest article fou completat amb una Declaració, que també cito ara:

“La Unión tendrá en cuenta la situación particular de los países de pequeña dimensión territorial que mantienen con ella relaciones específicas de proximidad.”

Govern d'Andorra

Si apostem per aprofundir en aquestes relacions preferents només ho podem fer des de la normalitat.

Les inversions que necessita Andorra –perquè el país necessita recursos financers externs– han de fer-se en un marc de normalitat administrativa, comptable, social i financera.

I, en un escenari com el que acabo de descriure, esdevé més fàcil mobilitzar inversors procedents d'Espanya i de França, si abans hem assentat amb aquests dos països, com acabem de fer, tractats bilaterals de transparència fiscal.

III.- CONCLUSIÓ

A Andorra encarem aquesta transformació –insisteixo– amb normalitat.

Tenim confiança en la seriositat i solidesa del nostre sistema financer i en l'actuació supervisora de l'Institut Nacional Andorrà de Finances, que estem reforçant, dotant-lo de més competències que li permetin ampliar la seva col·laboració internacional en matèria de supervisió.

Estic convençut que el sistema financer andorrà ja ha encarat també, de forma positiva, aquesta nova etapa, des de la confiança i la professionalitat.

Acabaré citant el viceprimer ministre belga i ministre de Finances, Didier Reynders, que va ser el nostre interlocutor, el passat mes d'octubre, en la negociació i signatura de l'acord d'intercanvi d'informació entre Bèlgica i Andorra, i amb el qual he mantingut diverses converses sobre el futur dels paradisos fiscals.

En unes declaracions, fetes el 25 de febrer del 2010, a EUROPOLITIQUE, Reynders deia:

“Cap Estat no pot justificar la seva activitat bancària o financera pretenent defensar evasors. Si una plaça financera vol encara atraure capitals demà ho haurà de fer mercès a la competitivitat dels seus serveis i no pas a causa de la seva capacitat d'ajudar la gent a evadir l'impost.”

Comparteixo aquest plantejament.

El que Andorra vol és mantenir la competitivitat del sector financer i reforçar l'excel·lència dels seus serveis. I ho vol fer donant confiança als seus clients i respectant la bona relació i la reciprocitat amb els seus veïns.

Govern d'Andorra

Crec que puc dir –i amb això acabaré– que els conceptes de *normalitat* i *d'acostament a Europa*, aplicats a Andorra, són la via per solucionar molts dels reptes que el meu petit país té plantejats.

Són el camí que ens dóna confiança per encarar un futur en positiu.

Moltes gràcies per la seva atenció.

Jaume Bartumeu Cassany